

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Ahi Evran University (Turkey)
TESOL – Ukraine

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

Київ 2019

УДК 821.09(100)(082)
НЗ5

Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових
НЗ5 праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. - К.:Талком, 2019. - 318
с.

ISBN 978-617-7685-68-4

Збірник містить тексти доповідей XII Міжнародної конференції з питань національної ідентичності в мові і культурі, що відбулася 22-23 травня 2019 року на кафедрі іноземних мов і прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

УДК 821.09(100)(082)

Головний редактор:

А.Г. Гудманян, доктор філологічних наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

Редакційна колегія:

Е. Акіллі, доктор філософії (Історія), академік

Агі Євран університет, Киршехір (Туреччина)

О. В. Артюшкіна, кандидат наук з лінгвістики, доцент
(Університет Жан Мулен Ліон 3, Франція)

Н. О. Висоцька, доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет, Україна)

Р. І. Дудок, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

Ю. Л. Мосенкіс, доктор філологічних наук, професор,
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Україна)

А. І. Раду, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

А. В. Чеснокова, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна)

О. Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

С. М. Ягодзінський, доктор філософських наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету (протокол № 3 від 15 травня 2019 р.)*

ISBN 978-617-7685-68-4

© Колектив авторів, 2019

© Національний авіаційний університет, 2019

*Людмила Головка
Сергій Чумаченко
Національний авіаційний університет
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КОРИННИХ НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Аналізуючи історичні підходи до розгляду поняття культурної ідентичності, можна стверджувати, що у минулому усталилися два шляхи до вирішення цієї проблеми. З одного боку, панував картезіанський підхід, згідно з яким людина зводилася до дихотомії свідомості і розуму. Інший підхід був в опозиції до першого; згідно з ним, не існує людини взагалі, але натомість кожна особистість є культурно і національно закоріненою. Станом на початок ХХІ ст. вважається, що обидві ці позиції не відповідають повною мірою людській природі. Сучасний стан філософської думки вимагає пошуку такої інтерпретативної схеми, у якій людина, свобода і культурна ідентичність постали б як взаємодоповнення, а не взаємовиключення. Персональне розгортання ідентичності відбувається у певному комунікативному середовищі і взаємопов'язане з наявними мовленнєво-дискурсними практиками.

Гантінгтон розглядає цивілізацію як культурну спільність найвищого гатунку, він розподіляє цивілізації, спираючись на сукупну спорідненість мови, історії, релігії, звичаїв та соціальних інституцій. На його думку, цивілізація є «широким культурним угрупованням людей і найширшим колом їх культурної ідентифікації – за винятком того, що взагалі відрізняє людей від інших живих істот. Цивілізацію визначають і такі загальні об'єктивні елементи як мова, історія, традиції, інститути і суб'єктивна самоідентифікація людей. <...> Цивілізація – це найбільше «ми», де людина відчуває себе вдома у культурному відношенні, і одночасно те, що відрізняє нас від усіх «їх» - тих, що знаходяться із зовні» [1, с.33].

Говорячи про ідентичність корінних народів Північної Америки, можна стверджувати, що вони мають протистояти у цьому процесі філософії «взаємин «Я» та «Іншого» проектується на сферу міжкультурних процесів, західна логоцентрична традиція тривалий час розглядала ці взаємини у рамках універсального протиставлення тотожності й відмінності, коли «Інший» мислився як «Чужий», іншість якого підлягає підпорядкуванню й асиміляції, або ж тотальному знищенню чи хоча б нівелюванню через виключення із мейнстрімної структури. Це філософія агресії і завоювань»[2, с.307]. Хоча з іншого боку цілком слушним можна вважати твердження С.Хансакера, про те, що «зобразити себе націоналістом не є питанням привласнення заздалегідь встановлених політичних установок, а радше це виступ проти попередніх моделей національної ідентичності з метою створення нових, позбавлених обмежень або зручніших моделей націоналізму» [3, с.7].

У свою чергу О.Шостак пише про те, що «дослідники ідентичності звертають увагу на те, що часто національна, етнічна, релігійна ідентичність утворюється за допомогою формулювань, які містять заперечення іншої ідентичності, оголошуючи про те, ким ми не є. У цьому зв'язку для появи колективної або й особистої ідентичності обов'язковою умовою є поява образу «іншого», найчастіше ворога, на тлі цього образу і відбувається процес самоідентифікації» [4, с.138].

Література

1. Хантінгтон С. Столкновение цивилизаций/ С.Хантінгтон ; [пер. с англ. Т.Велимеева]. – М.: ФСТ, 2003. – 608с.

2. Шостак О.Г. Рецепція білої культури у творчості американських та канадських письменників корінного походження/ О.Шостак// Кременецькі компаративні студії : [науковий часопис / ред.: Чик Д.Ч., Пасічник О.В.]. - 2016. - Вип. VI. Т. I. - С. 307-317.

3. Hunsaker, Steve V. *Autobiography and National Identity in the Americas*. – Charlottesville&London: University Press of Virginia, 1999. – 148р.

4. Шостак О.Г. Опозиція «свій-чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америки/ О.Шостак// Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія : зб.наук.праць. –Вип.1 (25). – К.: НАУ, 2017. – С.137-143.